

OPONENTSKÝ POSUDOK

na diplomovú prácu

PRÍZEMIE

diplomant: Adam Líška

vedúci diplomovej práce: prof. akad. mal. Dalibor Smutný

Ateliér Grafiky I, škola Dalibora Smutného, Akadémie výtvarných umení v Praze

akademický rok 2020/2021

Adam Líška je mladý výtvarník, ktorého práce sledujem od jeho stredoškolského štúdia. Ponuku vyhotoviť oponentský posudok som prijal aj preto, lebo mám k jeho tvorbe pozitívny vzťah. Chápavé rodinné zázemie a podpora jeho pedagógov boli v tomto prípade oporou v procese jeho nielen výtvarného, ale aj ľudského smerovania. Známi výtvarníci – starý otec Jan Lebiš, stará mama Viera Gergeľová a mama Lucia Lebišová – vytvárali imaginárny svet, ktorý sa stal súčasťou jeho života od raného detstva. V spomienkach diplomanta dlhodobo rezonuje prístup starej mamy, ktorá ho ako malého chlapca s plnou vážnosťou vyzývala, aby je ukázal svoje nové „veci“, svoje detské kresby. V čase, keď som pedagogicky pôsobil na Strednej škole úžitkového výtvarníctva v Bratislave, som si ho všimol a napriek tomu, že nebol priamo na mojom oddelení, ale u kolegu Mariána Meška, neváhal som v jeho prípade venovať mu konzultácie.

U akad. maliara Mariana Meška jeho študent Adam Líška nezostal nepovšimnutý a rád by som pripomenul, že ho pozval vystavovať na tohtoročnú kolektívnu výstavu *Na papieri 4*,

ktorej bol kurátorom, a ktorá sa konala v bratislavskej Galérii G19. Jeho tvorbu pri tejto príležitosti okomentoval nasledovne „*Adam Líška pod vplyvom imaginatívnej sily vlastných snov nakreslil ako prvé série monochrómnych kresieb. Podľa jeho slov neskôr, keď preniesol svoj vonkajší a vnútorný vnem na reálny priestor, zistil, že ak upiera pohľad na určitý predmet, alebo určité miesto v priestore, tie sa stanú preňho médiom. Silným a podnetným médiom pre jeho spirituálne záznamy. Zreteľné kresbové záznamy, často fragmenty, s tajomným vnútorným svetlom...*” Tieto slová vystihujú v podstate aj môj pohľad na Líškovu tvorbu.

Som presvedčený, že na začiatku Líškovho vysokoškolského štúdia bolo veľkým pozitívom, že sa dostal k prof. Jiřímu Lindovskému, známeho svojou poetikou všednosti podporenou remeselnou poctivosťou – práve tá sa stala základom Líškovho tvorivého úsilia. Výučbu neskôr prebral prof. Dalibor Smutný, ktorý okrem iného Líškovu poetiku svetla výrazne umocnil.

Pri pohľade na Líškove práce sa mi vyjavujú niektoré analógie – stíšená koncentrácia svetelnej stavby kresbového motívu u Jakuba Schikanedera (1855 – 1924) alebo tiež fotografie z cyklu *Okno mého ateliéru* Josefa Sudka (1896 – 1976), v ktorom vytvoril hlbokú poctu jednému stromčeku v svetelných metamorfózach. V niektorých posledných Líškových prácach ako keby boli odkazy na obrazy Roberta Hliněnského (1908 – 1979). Mohol by som pokračovať, ale nechám priestor diplomantovi, ktorý zahŕňa medzi „svojich” Gerharda Richtera, Georgea Morandiho, Francisa Bacona, Lyonela Feiningera, Antonia López Garcíu, Andrewa Wyetha, čo oceňujem, keďže to nie tak bežné u súčasnej generácie. Jedného autora, ktorého Líška výtvarne svojim spôsobom cituje, a ktorého som mal možnosť stretnúť aj osobne, je Ladislav Novák (1925 – 1999). Tento spisovateľ, maliar a básnik vychádzajúci z podhubia surrealizmu, sa vo svojej výtvarnej tvorbe vyjadroval froasážou, muchlážou, alchymážou. Diplomant si osvojil techniku alchymáže, stala sa mu blízkou a pomocou nej realizoval viaceré svoje práce. Prial by som diplomantovi do budúcnosti adekvátne interpretácie, ktoré by jeho prácam dali rámec, myslím tým na slová samotného Ladislava Nováka, ktorý povedal, že „... *udělat z banality poezii – je to protest proti tomu, že jsme banalitou přehlcní, že je vizuální svět zmechanizován... každý tvůrčí člověk se obklopuje určitým prostředím, které odpovídá jeho vnitřnímu světu... nejpodstatnější je to vytržení, to hledání něčeho hlubšího za všedním dnem a třeba i ve všedním dnu...*”.

Priateľom Ladislava Nováka bol aj môj profesor, kolega a kamarát Rudolf Fila. V jeho knihe *Načo nám je umenie* napísal, že „... *veci očarúvajú už svojou prostou existenciou. Býva v nich utajené napätie, ktoré sa porozumením uvoľňuje a vymršťuje. Podobne, ako pružina.*

Nečakané stretnutia aj tých najbanálnejších vecí vedia vyvolať v našej obrazotvornosti „krátke spojenie“. Tento pojem síce vychádza z fyziky, ale presne vystihuje podstatu celého procesu. Dva nevinne vyzerajúce rovnobežné drôty, dve obyčajné veci navonok ľahostajné, môžu pri stretnutí omráčiť človeka neslýchaným úderom.”

Myslím si, že k tomu netreba veľa dodať. Nedávno som v Prahe navštívil *Veletržní palác* a fascinovala ma tam kurátorsky podľa mňa zaujímavo postavená výstava *Umění dlouhého století*. Boli tam konfrontované práce českých a svetových autorov, zoradené podľa tematických celkov. Cézannovo *Ovocie a Zátíší s pomaranči* Navrátila visiace vedľa seba zažiarili tak, že sa obrazne povedané oplatí žiť. Skrátka, umelecký prejav a časový diapazón môžu byť v súzvuku.

Práce diplomanta považujem za zaujímavé aj prekvapujúce, viem, že sa nerodili ľahko, skôr naopak. Do pozornosti by som dal najmä *Klavír* (predloha k alchymáži), *Okno*, *Televízor*, *Z filmu Orbis Pictus – záznam scény*. Vyzdvihol by som tematizovanie poetiky, prázdnoty, samoty, civilizačných reflexií. Na záver by som rád dodal silu autenticity, úprimnosti prejavu a nepodliehaniu tendenčnosti. Pritom sa mnohým môžu vynárať slová Jana Zrzavého (1890 – 1977), že „*To, čo se ti u tebe i u jiných líbí, je to pravé, co potřebuješ a hledáš. Nedej se omámiti hesly modernosti, jdi jedině za svou představou a nelekej se, bude-li výsledek zdánlivě nemoderní. Tvoříš-li, jsi nutně moderní...*”.

Diplomovú prácu Prízemie diplomanta Adama Líšku hodnotím nanajvýš kladne a odporúčam ju k obhajobe.

Bratislava 27.8.2021